

Otakar Borůvka a diferenciální rovnice

Přednášková činnost O. Borůvky v letech 1945–1950

In: Petra Šarmanová (author): Otakar Borůvka a diferenciální rovnice. (Czech). Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, 1998. pp. 15--24.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401465>

Terms of use:

© Masarykova univerzita

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library*
<http://project.dml.cz>

Ve studijním roce 1938/39 se na univerzitě začal projevovat neklid ze zvýšené útočnosti nacistického Německa. Přesto provoz na univerzitě pokračoval i v letním semestru kupodivu běžným způsobem, bez vážnějších zásahů německých úřadů. Situace se však vyhroutil na podzim 1939, obzvláště po pražské demonstraci 28. října, kde bylo mnoho demonstrantů zraněno a zatčeno. Po pohřbu Jana Opletala, studenta medicíny, jenž zraněním z demonstrace podlehl, došlo ke sročení českého studentstva a ke srážkám s německou policií. Toho využily německé orgány k drastickému útoku proti celému českému vysokému školství. Ačkoliv v Brně nedošlo k žádným demonstracím, byly 17. listopadu obsazeny všechny studentské koleje, vysoké školy a uzavřeny vědecké knihovny. Univerzitní profesori byli posláni na tzv. dovolenou s čekatelným, což byla nucená dovolená s mírně sníženým platem.

O. Borůvka byl dán na dovolenou s čekatelným 1. 8. 1940. Během okupace nebyl nikde zaměstnán, soukromě se věnoval své teorii grupoidů a grup. Za prvního stanného práva byl gestapem z politických důvodů vězněn a vyslýchán (od 17. 12. 1941 do 8. 1. 1942).

2 Přednášková činnost O. Borůvky v letech 1945 – 1950

Jaro 1945 přineslo dlouho očekávané osvobození. Ihned v prvních svobodných dnech začali učitelé, studenti i ostatní zaměstnanci pracovat na znovuvybudování vysokých škol. Přestože situace nebyla snadná, neboť většina budov byla poničena, bylo zničené nebo vykradené vybavení škol i knihoven, do června se podařilo obnovit chod všech čtyř fakult univerzity.

Mnohem bolestnější než materiální ztráty však byly ztráty na životech studentů a učitelů. Na Přírodovědecké fakultě MU, která ztratila za války osm profesorů, zbývalo jedenáct řádných profesorů a čtyři mimořádní. Z toho byli tři profesori matematiky: L. Seifert, E. Čech a O. Borůvka. K 1. říjnu 1945 byli jmenováni další dva mimořádní profesori matematiky, a to Vladimír Knichal a Josef Novák. Již v roce 1946 došlo k oslabení odchodem E. Čecha do Prahy.

Struktura pracovišť zůstala v prvních poválečných letech stejná jako před válkou. Pro matematiku to znamenalo existenci tzv. Ústavu a semináře pro matematiku, v jehož čele stál nejprve E. Čech a po jeho odchodu L. Seifert. Změny přineslo až období let 1950 – 1951, kdy došlo ke zrušení ústavů a vzniku kateder.

Bezprostředně po osvobození bylo hlavním úkolem vytvořit na vysokých školách základní podmínky pro zahájení výuky. Bylo mnoho studentů, kteří začínali studovat, i mnoho těch, jež chtěli svá studia dokončit. Proto v prvních poválečných letech byla činnost na vysokých školách upřena převážně k práci pedagogické. U profesorů a docentů byly běžné úvazky dvaceti týdenních přednáškových hodin, současně na několika fakultách nebo vysokých školách. Ani O. Borůvka nebyl výjimkou. Přednášel v té době nejen na Přírodovědecké fakultě MU, ale také na Pedagogické fakultě MU, na technice v Brně a na Komenského univerzitě v Bratislavě. Dále se však budeme věnovat hlavně pedagogickému působení O. Borůvky na Přírodovědecké fakultě MU v Brně.

O. Borůvka nastoupil zpět na Přírodovědeckou fakultu MU 5. 5. 1945 a ihned se aktivně zapojil do přípravy následujícího studijního roku. V roce 1946 byl O. Borůvka jmenován řádným profesorem Masarykovy univerzity s platností k 1. 5. 1940. Protože E. Čech odešel po válce do Prahy, aby se zúčastnil organizace vědeckého života, připadl O. Borůvkovi úkol zajistit na univerzitě přednášky z analýzy a algebry.

Pedagogická činnost O. Borůvky byla vždy promyšlená do nejmenších podrobností. Před-

nášky byly zaměřovány k moderním partiím matematiky a jejich přesná formulace nikdy nebyla na újmu srozumitelnosti. Jak píše jeho žák Miroslav Novotný v článku [A14], zápisy z přednášek O. Borůvky mohly studentům sloužit jako skripta. Zdůrazněme, že i přes veliké pedagogické úvazky, obzvláště v prvních poválečných letech, se O. Borůvka zaměřoval také na činnost vědeckou. A možná právě to mu umožňovalo obohacovat své přednášky a vysvětlovat látku v širších souvislostech. Citujme z vlastních vzpomínek O. Borůvky, jak jsou zaznamenány v [B17]:

Pokud to mohu posoudit, neměl jsem nikdy nouzi o posluchače a dokonce jsem se po mnoha letech o jednom bývalém žákovi dozvěděl, že ten někde prohlásil: „Na Borůvkovy přednášky půjdu, i když budou o půlnoci.“ Takže z toho vyvozují závěr, že je třeba anebo je alespoň užitečné, aby se učitelé na vysokých školách pokud možno intenzivně věnovali vlastní práci. Je totiž velký rozdíl, jestli nějakou věc znám z literatury, jestli jsem se jí naučil, či jestli ji znám z vlastního prožití. Člověk opravdu prožívá tyto věci, o nichž potom může mluvit volněji nebo otevřeněji v přednáškách, než když je zná jen z literatury. Jinak přednášky nepředstavovaly pro mne problém, vždyť ta látka na vysoké škole je z hlediska matematiky celkem běžná, uvedme třeba integrální nebo diferenciální počet, kde se musí probrat určité základy; to jsou věci tak běžné jako denní chléb. Ale jde o to, jak poznatky podat, to je ta základní otázka. Řekl jsem, že má-li člověk svoje vlastní zkušenosti a pohledy na věc, dá se všechno vyjádřit jinak než když to čtu ze skript, nebo tu a tu kapitolu z učebnice. Samozřejmě jsem pedagogické práci vyhradil čas, který byl nutný pro přednášky a cvičení, pamatoval jsem i na rozmluvy se studenty, ale všechnen ostatní čas šel na vědeckou práci.

O. Borůvka vždy věnoval zvláštní péči výchově budoucích vědeckých pracovníků. Mnohem dříve, než byly zavedeny aspirantury, vychovával budoucí matematiky metodami, které se nijak nelišily od aspirantského školení. Vždy se také snažil vést studenty k aplikacím teoretických výsledků. Věděl však, že cesta od matematiky k technické praxi vede většinou přes matematickou analýzu, zejména její klasické partie. Zájem tehdejší mladé brněnské generace byl však upřen k moderním partiím algebry a analýzy. Bylo zde reálné nebezpečí, že mladí matematikové budou klasickou analýzu podceňovat. O. Borůvka proto ihned po válce založil seminář pro studium díla M. Lercha. Podrobným studiem prací tohoto klasika se účastníci semináře naučili oceňovat půvaby klasické analýzy, zejména důmyslnost jejich početních postupů často dovedených až k numerickému vyjádření výsledku.

V následující tabulce jsou uvedeny názvy přednášek a seminářů včetně počtu vyučovaných hodin týdně, jež O. Borůvka konal v rozmezí let 1945 – 1949 na Přírodovědecké fakultě MU.

Rok (semestr)	Název přednášky, semináře (počet hodin týdně)
1945/46 (Z)	<ul style="list-style-type: none"> – Úvod do diferenciálního a integrálního počtu II (2) – Diferenciální rovnice (5) – Matematický proseminář (2) – Seminář pro studium díla M. Lercha (2)

Rok (semestr)	Název přednášky, semináře (počet hodin týdně)
1945/46 (L)	– Úvod do diferenciálního a integrálního počtu II (2) – Diferenciální rovnice (5) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2) – Seminář pro studium díla M. Lercha (2)
1946/47 (Z)	– Matice (5) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2) – Seminář pro studium díla M. Lercha (2)
1946/47 (L)	– Algebra (2) – Nekonečné řady (3) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2) – Seminář pro studium díla M. Lercha (2)
1947/48 (Z)	– Diferenciální rovnice (5) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2) – Seminář pro studium díla M. Lercha (2)
1947/48 (L)	– Diferenciální rovnice (5) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2) – Seminář pro studium díla M. Lercha (2)
1948/49 (Z)	– Diferenciální rovnice vyšších řádů (5) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2)
1948/49 (L)	– Diferenciální rovnice vyšších řádů (5) – Matematický proseminář (2) – Matematický seminář (2)

Z tabulky vidíme, že kromě přednášek vedl O. Borůvka matematický seminář, matematický proseminář a seminář pro studium díla M. Lercha.

V matematickém prosemináři byla ve školních letech 1945/46 a 1947/48 probírána dělitelnost polynomů a numerické řešení algebraických rovnic a ve školních letech 1946/47 a 1948/49 teorie determinantů. V prvních poválečných semestrech se prosemináře zúčastňovalo až 130 posluchačů, postupně se jejich počet ustálil na třiceti až čtyřiceti.

V semináři pro studium díla M. Lercha byly systematicky studovány Lerchovy práce. Poznamenejme, že seminář byl činný šest semestrů od roku 1945 do roku 1948 a později v roce 1952 byl v jiné formě v rámci činnosti Ústředního ústavu matematického znovu obnoven. Činnost semináře byla ukončena vydáním obsažné publikace s názvem *Dílo Matyáše Lercha v oboru matematické analýzy* (Práce Brněnské základny ČSAV, XXIX (1957), 417–540). Pro zajímavost citujme z tzv. Vyhlášky o tomto semináři, jež byla byla 4. srpna 1945 sepsána O. Borůvkou:

Každý účastník bude povinen podrobně prostudovati některou Lerchovu práci, referovati o ní

v semináři a napsati stručný referát. Tyto referáty budou podkladem pro konečné zhodnocení Lerchova díla, které bude patrně ukončeno teprve po několika letech. Přístup do semináře mají posluchači ve 3. a 4. studijním roce, absolventi matematiky a jiní vědečtí pracovníci, pokud jsou schopni s úspěchem se zúčastniti.

Dále se zabýváme pouze činností matematického semináře, jehož náplní bylo většinou studium diferenciálních rovnic. Poznamenejme, že někteří studenti, kteří se zúčastňovali těchto seminářů, zůstali věrni problematice diferenciálních rovnic i ve své další vědecké práci.

Seminář v zimním a letním semestru 1945/46:

V seznamu přednášek na zimní semestr matematický seminář není uveden, o jeho činnosti však existují v archivu O. Borůvky doklady. V obou semestrech byla probírána teorie grup podle knihy O. Borůvky *Úvod to teorie grup* (Královská česká společnost nauk, Praha, 1944, 80 str.). Zapsáno bylo 25 posluchačů. V každém semináři referovali jeden nebo dva posluchači na zadané téma z teorie grup.

Seminář v zimním semestru 1946/47:

V semináři byly probírány vybrané statě z teorie diferenciálních rovnic. Zapsáno bylo 60 posluchačů, z nichž referovali:

Datum	Jméno	Název referátu
23. 10. 6. 11. 13. 11.	Z. Hustý V. Žižka M. Novotný	Důkaz Ascoliovy věty o posloupnostech funkcí O základních pojmech o dif. rovnici $y' = f(x, y)$ Existenční teorém o řešeních systému diferenciálních rovnic v nekonečném oboru
20. 11., 4. 12., 11. 12.	O. Hajkr	O největším a nejmenším řešení diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$ (podle práce: F. Montel, Sur l'intégrale supérieure et l'intégrale inférieure d'une équation différentielle. Bull. Sci math., (1923))
8. 1.	B. Zendulka	Věty o porovnání řešení dvou diferenciálních rovnic (podle téže práce)
15. 1., 22. 1.	B. Zendulka	Věty o jednoznačnosti řešení diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$ (podle téže práce)
29. 1.	M. Novotný	Existenční teorém o řešeních systému diferenciálních rovnic v konečném oboru.

Písemné práce nebyly předloženy.

Seminář v letním semestru 1946/47:

V semináři byly probírány vybrané statě z teorie diferenciálních rovnic. Zapsáno bylo 55 posluchačů, z nichž referovali:

Datum	Jméno	Název referátu
5. 3., 12. 3., 19. 3.	M. Novotný	Peanův existenční teorém o řešeních systému diferenciálních rovnic. Lipschitzova podmínka pro systémy diferenciálních rovnic
16. 4., 30. 4., 7. 5., 14. 5. 21. 5.	I. Šantavý	Referát o Kamkeově práci v Acta mathematica, sv. 52 (1929)
	V. Truneček	Diskuse řešení systému diferenciálních rovnic: $u' = vw, v' = -uw, w' = -k^2uv$ podle díla G. Sansone, Equazioni differenziali nel campo reale. Parte prima. (Bologna 1941)
11. 6.	F. Gerža	Pokračování v referátu o Kamkeově práci v Acta mathematica, sv. 52

Mezi třemi předloženými písemnými pracemi se jedna týkala diferenciálních rovnic:

J. Sedláček	Nová metoda k řešení diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$ pomocí postupných aproximací (podle W. Quadea, Math. Z. 45 (1942))
-------------	--

Seminář v zimním semestru 1947/48:

V semináři byla probírána teorie grup podle knihy O. Borůvky *Úvod do teorie grup*. Zapsáno bylo 84 posluchačů. Všechny ústní referáty se týkaly teorie grup, mezi dvanácti předloženými písemnými pracemi se dvě týkaly diferenciálních rovnic:

O. Hajkr	O diferenciální rovnici $y' = k \cdot f(x, y)$
I. Šantavý	O diferenciální rovnici $y' = f(x, y, t)$

Seminář v letním semestru 1947/48:

V semináři bylo pokračováno ve výkladu teorie grup podle knihy O. Borůvky *Úvod do teorie grup*. Zapsáno bylo 69 posluchačů. Všechny ústní referáty se týkaly teorie grup, mezi pěti předloženými písemnými pracemi se jedna týkala diferenciálních rovnic:

J. Barnet	O diferenciálních rovnicích 2. řádu
-----------	-------------------------------------

Seminář v zimním semestru 1948/49:

V semináři byly probírány otázky z teorie diferenciálních rovnic. Zapsáno bylo 54 posluchačů, z nichž referovali:

Datum	Jméno	Název referátu
13. 10., 20. 10. 27. 10., 3. 11.	F. Zapletal J. Václavík	O dvojných nekonečných řadách O řešení diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$, když $f(x, y)$ je analytická funkce
10. 11., 17. 11., 24. 11.	S. Krohová	O diskusi řešení diferenciální rovnice $y' = g(y)f(x)$
1. 12., 15. 12., 12. 1.	J. Polášek	O řešeních diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$ ve tvaru $\Psi(x, y) = k$
19. 1., 26. 1. 26. 1., 2. 2.	L. Kosková M. Mikulík	Pokračování předešlého referátu O největším a nejmenším integrálu diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$

Předložené písemné práce se netýkaly diferenciálních rovnic.

Seminář v letním semestru 1948/49:

V semináři byly probírány otázky z teorie diferenciálních rovnic. Zapsáno bylo 37 posluchačů, z nichž referovali:

Datum	Jméno	Název referátu
2. 3., 9. 3., 16. 3.	M. Mikulík	O největším a nejmenším řešení diferenciální rovnice $y' = f(x, y)$ (podle Montela)
23. 3., 30. 3.	M. Mikulík	O důkaze Perronova existenčního teorému na základě Montelovy práce
6. 4., 4. 5.	O. Krobath	O řešení diferenciální rovnice $0 = f(x, y, y')$
11. 5.	M. Černožorský	O řešeních diferenciální rovnice Besselovy $x^2 y'' + xy' + (x^2 - n^2)y = 0$
25. 5.	J. Široký	Clairautova diferenciální rovnice

Mezi šesti písemnými pracemi se dvě týkaly diferenciálních rovnic:

M. Kovářová J. Polášek	O řešení diferenciální rovnice 1. řádu v okolí singulárního bodu Řešení diferenciálních rovnic v okolí singulárního bodu
---------------------------	---

Seminář v zimním a letním semestru 1949/50:

V obou semestrech byla probírána teorie grup podle knihy O. Borůvky *Úvod do teorie grup*. Zapsáno bylo 32 posluchačů v zimním a 23 v letním semestru. Všechny přednesené referáty se týkaly teorie grup.

Činností tohoto matematického semináře jsme se podrobně zabývali především z toho důvodu, že ho lze považovat za základ, z něhož vyrostl vědecký seminář pro studium diferenciálních rovnic. Také mnozí ze studentů matematického semináře se později stali aktivními členy vědeckého semináře, např. Z. Hustý, M. Novotný, I. Šantavý, M. Mikulík nebo J. Široký. Podrobněji o činnosti semináře pro studium diferenciálních rovnic pojednáme ve IV. části této práce.

Z předchozích poznámek víme, že O. Borůvka začal ihned po roce 1945 vést přednášky z diferenciálních rovnic. Navázal tím na své přednášky předválečné. V této době byl také jediným přednášejícím tohoto předmětu. Přibližně od poloviny padesátých let začali diferenciální rovnice přednášet i jeho mladší kolegové, jako M. Zlámal nebo M. Ráb.

Přehled o všech přednáškách z diferenciálních rovnic a jejich přednášejících na Přírodovědecké fakultě MU od jejího založení do roku 1960 dává následující tabulka.

Rok	Semestr (počet hodin týdně)	Přednášející	Název přednášky
1922/23	L(3)	B. Hostinský	Integrální počet a diferenciální rovnice
1923/24	Z(5)+L(5)	E. Čech	Diferenciální rovnice
1927/28	Z(3)+L(2)	E. Čech	Diferenciální rovnice
1930/31	Z(2)+L(2)	J. Kaucký	Diferenciální rovnice
1932/33	L(5)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1934/35	L(3)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1936/37	Z(5)+L(5)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1937/38	L(2)	E. Čech	Diferenciální rovnice
1938/39	L(3)	E. Čech	Diferenciální rovnice
1939/40	Z(2)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1945/46	Z(5)+L(5)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1947/48	Z(5)+L(5)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1948/49	Z(5)+L(5)	O. Borůvka	Diferenciální rovnice vyšších řádů
1950/51		O. Borůvka	Diferenciální rovnice
1953/54		O. Borůvka	Diferenciální rovnice
		M. Zlámal, M. Ráb	Parciální diferenciální rovnice
1954/55		O. Borůvka	Diferenciální rovnice
		L. Seifert, V. Horák	Diferenciální rovnice
1955/56		O. Borůvka	Diferenciální rovnice
		L. Seifert, V. Horák	Diferenciální rovnice
1956/57		E. Barvínek	Obyčejné diferenciální rovnice
		M. Zlámal	Parciální diferenciální rovnice
1957/58		M. Zlámal, E. Barvínek	Diferenciální rovnice
		M. Ráb	Diferenciální rovnice obyčejné
		M. Zlámal	Parciální diferenciální rovnice
1958/59		M. Ráb, M. Zlámal	Diferenciální rovnice 2. řádu
		O. Borůvka	Diferenciální rovnice obyčejné
1959/60		M. Ráb	Lineární diferenciální rovnice 2. řádu

Pedagogické činnosti O. Borůvky v padesátých letech se nebudeme dále věnovat, pouze poznamenejme, že rozvoj celé univerzity byl v padesátých letech velmi podstatně ovlivněn různými změnami v organizaci studia a ve struktuře jednotlivých pracovišť.

Od začátku studijního roku 1948/49 vstoupila v platnost reforma vysokoškolského studia, která se týkala jak organizace, tak i obsahu studia. Do života všech fakult se zaváděl pevnější řád, který znamenal potlačení někdejší akademické svobody. Do té doby si každý posluchač mohl zapsat libovolné přednášky, které se právě na fakultě konaly, a bylo na něm, které si vybere. Nejdůležitější bylo, aby na konci studia složil s úspěchem předepsané zkoušky. Nyní byl vypracován přesný sled jednotlivých přednášek, seminářů a cvičení pro celou dobu studia. Jejich návštěva se stala povinnou, byla omezena možnost volby přednášek a cvičení a vybudován pevný systém zkoušek. Došlo ke zrušení systému dvou státních zkoušek a nahrazení systémem zkoušek dílčích, zakončených

zkouškou závěrečnou, jejíž součástí byla písemná diplomová práce. K tomu přistupovalo zavedení výuky společenských nauk, marxismu-leninismu a později vojenská příprava. Byl změněn i systém přijímání na vysoké školy; bylo prosazováno hledisko přednostního přijímání studentů z dělnických rodin, byla zavedena směrná čísla pro jednotlivé obory a mnoho dalších administrativních opatření.

V roce 1952 bylo na přírodovědecké fakultě zrušeno učitelské studium a zůstalo jen studium odborné. Záhy se však ukázala nesmyslnost tohoto rozhodnutí a tak bylo od roku 1956 opět učitelské studium v dvoupředmětových kombinacích zavedeno.

Organizační zásahy do struktury školy měly svůj důsledek i ve změně jejího názvu. Od podzimu 1954 přestala univerzita používat svého původního názvu Masarykova a nazývala se brněnskou univerzitou. Teprve v roce 1960 dostala nový název – Universita Jana Evangelisty Purkyně.

Organizační struktura kateder, zavedená počátkem padesátých let, umožňovala početní růst učitelských sil, odborných asistentů a asistentů. Představy o nutnosti specializace vedly ke vzniku nových specializovaných pracovišť, docházelo k osamostatňování jednotlivých oborů, k jejich dalšímu členění, slučování a rozdělování, tak jak to odpovídalo potřebám rozvoje vědecké i pedagogické práce.

Z ústavu matematiky byla roku 1951 vytvořena katedra matematiky vedená K. Koutským, roku 1959 vznikla katedra algebry a geometrie pod vedením F. Šika, roku 1963 katedra matematické analýzy vedená M. Novotným a téhož roku dostala původní katedra matematiky název katedra numerické matematiky.

K organizačnímu uklidnění a celkové stabilizaci dochází až v první polovině šedesátých let. To samozřejmě přispělo k novému rozvoji vědecké i pedagogické práce.

Poznámka k pedagogickému působení O. Borůvky v Bratislavě

Již jsme se zmínili o tom, že O. Borůvka v poválečných letech vypomáhal s přednáškami i na jiných fakultách. Za nejvýznamnější z této pedagogické činnosti O. Borůvky mimo Přírodovědeckou fakultu MU lze považovat jeho dlouhodobé působení (1947 – 1958) na Přírodovědecké fakultě Komenského univerzity v Bratislavě.

Co přivedlo O. Borůvku k tomu, aby po dobu jedenácti a půl roku při plném úvazku v Brně dojížděl přednášet do Bratislavy? Citujme z [B12]:

Když jsem jako malý hoch chodil se svým otcem, který byl učitelem na Moravském Slovácku, po procházkách směrem k Veselí nad Moravou, dovídal jsem se od něj, že tam za těmi horami, kterým se říká Bílé Karpaty, žijí naši bratři Slováci v krutém národním a kulturním útisku pod maďarskou nadvládou. Je přirozené, že mně pod vlivem této výchovy bylo Slovensko vždycky velmi blízké. Když pak v r. 1946 hledal profesor Juraj Hronec, tehdy profesor na SVŠT v Bratislavě, na brněnské universitě síly pro výpomoc v přednáškách na bratislavské přírodovědecké fakultě, neváhal jsem ani chvíli, abych se k (bezplatné) činnosti přihlásil.

Původně měl O. Borůvka zahájit přednášky v Bratislavě již v zimním semestru 1946/47. Z důvodu velkého pracovního zatížení v Brně však zahájil svoji činnost v Bratislavě až v letním semestru 1946/47. Citujme z dopisu O. Borůvky J. Hroncovi z 5. října 1946:

Jistě jste již ráčil z děkanství obdržeti zprávu, že jsem oznámil, že zahájím přednášky a cvičení na tamnější přírodovědecké fakultě až v letním běhu. Musel jsem se k tomuto odkladu rozhodnouti (a učinil jsem tak vskutku s těžkým srdcem) protože, jak jsem Vám si dovolil ve svém prvním dopise

oznámiti, bude v tomto zimním běhu trvat ještě můj úvazek (6 hod. přednášek + 2 hod. cvičení) na zdejší technice, při čemž budu muset vyzkoušet několik set posluchačů. Kromě toho, proti očekávání, zahájí se v tomto zimním běhu přednášky i na pedagogické fakultě zdejší university, na níž jsem slíbil vypomoci přednáškami již asi před rokem. Jde zde sice jenom o 3 hod. týdně, ale protože toto všechno jest vedle mé normální povinnosti na zdejší přírodovědecké fakultě, byla by nyní jakákoli další činnost na Vaší universitě nad mé síly. V letním běhu mně však odpadne můj úvazek na zdejší technice a proto určitě počítám s tím, že u Vás budu moci zahájit činnost.

A tak O. Borůvka, počínaje letním semestrem 1946/47, dojížděl pravidelně přednášet do Bratislavy. Během této doby vedl přednášky na různá témata. Kromě vybraných kapitol z diferenciálních rovnic, které přednášel nejčastěji, bylo možno slyšet jeho přednášky z teorie grup, matic, iracionálních čísel, z teorie Lebesgueova integrálu, teorie míry nebo integrálních rovnic.

Nutno říci, že se O. Borůvka vždy se snažil, aby čeští a slovenští matematikové navazovali co nejužší kontakty. Již od počátku svého působení na Slovensku začal organizovat tzv. matematické výlety, jichž se zpočátku zúčastňovali hlavně studenti z Brna a Bratislavy, ale postupem času se přidávali i studenti a pedagogové z jiných českých a slovenských škol. Jeden rok organizovalo výlet Brno, druhý rok Bratislava, vždy na nějaké pěkné místo Čech nebo Slovenska. A tak vznikala nová přátelství a všichni získávali nenahraditelné kontakty.

A jak říkám, jezdil jsem tam 11 a půl roku a mám na tuto dobu ty nejlepší vzpomínky. Setkal jsem se tam s mladými lidmi, dychtivými, nadanými, charakterními, které jsem si velmi oblíbil. Mnozí z nich jsou profesory na vysokých školách a dnes už pomalu odcházejí do důchodu. Tito moji žáci působí nejen v Bratislavě, ale i v Košicích a Žilině. Velmi rád jsem měl a mám např. nynějšího děkana MFF v Bratislavě profesora a nyní slovenského akademika Michala Greguše, s nímž mě dodnes pojí nejlepší přátelství. A těch přátelských svazků tam mám skutečně velmi mnoho a myslím si, že opravdu upřímných. [B17]